

ביטוחי אחריות מקצועית וחבות מוצר לחברות היי-טק

מאת ראובן קוניאק-יועץ לביטוח ולניהול סיכונים
rkoniak@be-sure.co.il

בשוק הביטוח הישראלי יש מספר נוסחי פוליסות לביטוח אחריות מקצועית וחבות מוצר לחברות תוכנה. בדרך כלל, שני סוגי ביטוח אלה מופיעים בנפרד. אך בחברות תוכנה העניין שונה.

בחברות תוכנה קשה להבחין בין התכנון לבין המוצר. אם נגרם כשל במערכת המחשב של הלקוח - האם זה קרה עקב תכנון לקוי של רכיב מרכיבי התוכנה, או שזה קרה עקב שילוב התוכנה במחשב הלקוח? האבחנה קשה ולכן המבטחים בחו"ל, הרבה לפני המבטחים הישראליים, שילבו את שני סוגי הסיכונים הנ"ל ויצרו פוליסה הנקראת בקיצור "E & O" בעברית: "טעויות והשמטות" או בשמה המלא באנגלית: "Technology Errors and Omissions Policy and Product Liability Policy".

כמובן, שעקב צרכי השוק הישראלי, שהינו אחד השווקים התוססים ביותר בתחום הטכנולוגיה העילית (היי-טק) ונחשב לשני בחשיבותו בעולם מבחינת הפוריות והחדשנות בתחום התוכנה, היה צורך במענה מתאים מצד המבטחים, לצרכים הגדלים והולכים לגבי כיסויים ביטוחיים של חברות תוכנה ותיקות וחברות הזנק (סטארטאפים) המרכיבות את הענף הכלכלי הדינמי הזה.

השחקנים הראשיים בענף ביטוח זה הם מספר חברות ביטוח ישראליות גדולות ומספר מבטחים זרים (באמצעות מורשי ללוידס או באמצעות חברות בת בישראל).

עלי לציין, כי בדומה לביטוחי חבות המוצר ואחריות מקצועית "הקונבנציונליים", גם בפוליסה זאת, הגשת התביעה היא על בסיס "מועד הגשת התביעה" - CLAIMS MADE – "ולא על בסיס" מועד קרות האירוע" - CLAIMS OCCURRENCE – "בסיס הגשת התביעה" קיים גם בביטוחי חבות המוצר, אחריות מקצועית ואחריות דירקטורים ונושאי משרה ואילו "בסיס קרות האירוע" נהוג בביטוחי צד שלישי וחבות מעבידים).

על מה יש לשים את הדגש בעת בחירת הפוליסה והמבטח ?

הפוליסה צריכה להיות כפופה לחוק הישראלי ובמקרה של חילוקי דעות בין המבטח למבוטח הפסיקה הסופית תהיה עפ"י החוק בישראל ובמקרה של מבטח זר חשוב שתהיה נציגות בישראל שיש לה סמכות לטפל בתביעות (העניין חשוב ביותר, מכיוון שהנטייה של החוק ומערכת המשפט אצלנו היא לטובת המבוטח-הצרכן בעוד שבבריטניה, למשל, החקיקה והפסיקה הן "פרו-מבטח").

במקרה של מכירות מוצרים/תכנה מחוץ לישראל יש לוודא שהפוליסה כוללת הרחבה לשיפוט זר במקרה של תביעה בחו"ל מצד הלקוח, ואם היצוא הוא לארה"ב או לקנדה יש לכלול שיפוט אמריקאי וקנדי (דבר שמייקר את דמי הביטוח).

יש לשים לב שהפוליסה כוללת תוספת של 20% מעל גבול האחריות הנקוב בפוליסה, כהוצאות משפטיות (עפ"י חוק חוזה הביטוח בישראל, הסכום להגנה משפטית בביטוחי חבויות יהיה בסכום סביר מעל גבולות האחריות שנקבעו בפוליסה, אך שיעורו לא נקבע, במפורש, בחוק).

הגדרת הרשלנות בפוליסות של המבטחים השונים, אינה אחידה. יש לבדוק שהיא כוללת גם הפרה חוזית בלתי מכוונת, הפרת חובת הנאמנות, הפרת סודיות, הפרת הפרטיות, הפרת זכויות קניין רוחני, הוצאת דיבה, השמצה ולשון הרע, אי יושר של עובדים או קבלני משנה ועוד.

יש לבדוק מה גבול האחריות המקסימאלי לכיסוי אי-יושר של עובדים, דיבה, השמצה ולשון הרע, אבדן מסמכים וקניין רוחני (בד"כ הכיסוי לקניין רוחני אינו כולל הפרת פטנטים).

יש לדאוג שהפוליסה תכלול תקופת דיווח מוארכת ותקופה רטרואקטיבית (בתנאי שהיה כיסוי כזה בשנים קודמות).

לחברות העוסקות בתוכנות או אמצעי אבטחת מידע חשוב מאד לשים לב כי כמה מחברות הביטוח המובילות בישראל, מחריגות "כשל של מוצרי תוכנה או מוצרים אלקטרוניים למנוע חדירה בלתי מורשית למערכת אלקטרונית או לתכנית אלקטרונית או שימוש בלתי מורשה בהן" (בתרגום חופשי). חריג כזה מעקר, בעצם, את הכיסוי עבור חברות אבטחת מידע ויש לדרוש מהמבטח את ביטולו (בד"כ המבטח נענה לדרישה ומבטל את החריג, לעיתים המבטח משאיר את הסייג רק לגבי אפשרות שהחדירה או השימוש הלא-מורשים נגרמו מתוך כוונה זדונית של עובדי המבטח).

לבסוף, אחד השיקולים הלא-מבוטלים בבחירת הפוליסה הרצויה, הוא גובה דמי הביטוח (הפרמיה) וגובה ההשתתפות העצמית (לגבי תביעות בארה"ב ובקנדה וכן בשאר העולם).